

Muistio

25.2.2025

VN/13979/2023

VN/13979/2023-VM-65

Valtiovarainministeriön lausunto; HE laeiksi sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa luonnoksesta aiheesta: Hallituksen esitys laeiksi sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain 12 ja 96 §:n muuttamisesta (Suurjänniteverkkohanke).

Esityksellä toimeenpannaan työ- ja elinkeinoministeriön asettaman suurjänniteverkkotyöryhmän ehdotukset sähkömarkkinalain uudistamiseksi lisääntyvän sähköntuotannon ja kasvavien kulutuksen kuormien integroimiseksi kantaverkkoon ja suurjännitteiseen jakeluverkkoon. Lisäksi esityksen tavoitteena on panna täytäntöön vuonna 2024 annetun sähkömarkkinarakenteen uudistamista koskevan sähkömarkkinadirektiivin muutoksen mukaiset säännökset joustavista liittymissopimuksista.

Lausuntopyyntö koskee työryhmän ehdotuksen hallituksen esitykseksi luonnoksen lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön virkatyönä erikseen laatimaa ehdotusta kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:n ehdotusta kantaverkon liittymismaksuihin sisällytettävästä alueellisesta sijoittumissignaalista. Suurjänniteverkkohankkeen työryhmä on ehdottanut, että työ- ja elinkeinoministeriö tarkastelisi työryhmän omien ehdotusten lausuntokierroksen ja jatkovalmistelun yhteydessä Fingridin liittymismaksu-uudistusta.

Hallituksen esityksen tavoitteena on uudistaa sähkömarkkinalain kantaverkkoa ja suurjännitteistä jakeluverkkoa koskevaa sääntelyä siten, että suurjänniteverkkoja voidaan kehittää ja verkon käyttäjien liittymiä voidaan liittää niihin nopeasti kasvaviksi ennakoitujen sähkön kulutuksen ja tuotannon tarpeita vastaavalla tavalla. Esityksellä vastataan pääministeri Orpon hallitusohjelman linjaukseen vahvistaa kantaverkon ja suurjännitteisten jakeluverkkojen toimivuutta ja riittävyyttä energiamurroksen perustana ja Suomen keskeisenä kilpailuetuna. Keskeisenä tavoitteena on myös sääntelyä kehittämällä säilyttää Suomi yhtenäisenä sähkökaupan tarjousalueena.

Keskeisiä hallituksen esitykseen sisältyviä ehdotuksia on mm.:

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
 +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.vm@gov.fi

- Kantaverkonhaltijan kehittämisvastuu esitetään rajattavaksi valtakunnalliseen yhtenäiseen sähkön siirtoverkkoon ja valtakunnanrajan ylittäviiin rajayhdysjohtoihin. Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan vastualueeseen esitetään lisättäväksi Suomen talousvyöhyke.
- Yli 110 kilovoltin jännitteellä toimivia johtoja ei esityksen mukaan pidettäisi suoraan jännitetason perusteella kantaverkkona, vaan tällainen johto voisi olla myös suurjännitteistä jakeluverkkoa, jos se olisi luonteeltaan paikallista tai alueellista verkkoa.
- Sähkömarkkinalakiin ehdotetaan säännöstä, jonka perusteella jakeluverkonhaltijoille mahdollistettaisiin myös tuotantoa yhteen keräävien verkkojen tai verkon osien kehittäminen.
- Sähkömarkkinalain sähköverkkotoiminnan luvanvaraisuutta koskevia säännöksiä esitetään muutettavaksi siten, että erillisen linjan kautta tapahtuva sähkönjakelu olisi ei-luvanvaraista verkkotoimintaa riippumatta siihen liitetyn voimalaitoksen koosta.
- Sähkömarkkinalakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka antaisi Energiavirastolle valtuuden sähköverkkotoiminnan luvanvaraisuutta koskevan ennakkotiedon antamiseen.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi tilassa.

Vaikutuksista

Hallituksen esityksessä on laajasti käyty läpi esityksestä aiheutuvia vaikutuksia eri toimijoihin. Ehdotetut muutokset tehostaisivat yleisesti lisääntyvän sähköntuotannon ja kasvavien kulutuksen kuormien liittämistä sähköverkkoon.

Yritysten kannalta ehdotettu sääntely voi mm. tuoda taloudellisia säästöjä yhtiöille, joiden olisi nykytilanteen mukaisen sääntelyn puitteissa toteutettava suurjännitteisiä johtoinvestointeja rinnakkaisina alemman jännitetason johdoina.

Ympäristövaikutukset liittyvät mm. esitettyjen muutosten vaikutuksesta maankäyttöön. Esitetyillä lainmuutoksilla voi välillisesti olla myönteisiä vaikutuksia myös puhtaan siirtymän toteutumiseen, niiden nopeuttaessa ja helpottaessa lisääntyvän uusiutuvan energian liittämistä verkkoon.

Valtiovarainministeriön näkemykset

Viranomaisvaikutuksissa on todettu, että Energiavirasto on alustavasti arvioinut ehdotettujen lakimuutosten kokonaisuudessaan lisäävän viraston työmäärää noin 2 määräaikaisen sekä 5 vakituisen henkilötyövuoden verran. Noin puolet vakituisen henkilöstön lisätarpeesta olisi mahdollista rahoittaa hakemusmaksuilla. Lisäksi hallituksen esityksen seurauksena olisi mahdollista korottaa sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain

(950/2012) 5 §:ssä tarkoitettuja sähköverkkomaksuja. Tällöin lisäresursien nettovaikutus valtion talousarvioon olisi neutraali.

Valtiovarainministeriö pitää hyvänä, että esityksessä on todettu hallituksen linjaukset uusien velvoitteiden hoitamisesta nykyisten kehysten puitteissa mutta toteaa, että tästä on päätetty talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa minkä voisi korjata esityksessä.

Valtiovarainministeriö esittää teknisenä huomautuksena, että Suhde talousarvioesitykseen otsikon alla olevat kappaleet 2. ja 3. voisi siirtää kohtaan pääasialliset vaikutukset.

Lopuksi

Valtiovarainministeriö toteaa, että hallituksen esitys tulee tuoda valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan käsiteltäväksi asioiden käsittelystä raha-asiainvaliokunnassa annetun valtioneuvoston määräyksen (TM 0201; 3.1.2002, muut 15.11.2012) kohdan 2.1.6 perusteella.

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Mika Niemelä

Budjettineuvos

Johanna von Knorring

Liitteet Napsauta tähän hiirellä ja kirjoita liitteiden nimet kukin omalle rivilleen. Rivinvaihto enterillä.

Jakelu TEM EOS Energiaosasto
TEM EOS Energiamarkkinat, Arto Rajala
TEM EOS Energiamarkkinat, Katariina Särkänne

Tiedoksi

VN/13979/2023-VM-65

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: